

Sāremā saimnieko atbildīgi

Maijā *GreenAgri* projekta ietvaros mūsu lauksaimniekiem bija iespēja apciemot Igaunijas lielākās salas Sāremā lauksaimniekus.

“Simmo - Pavli”

Pirmā pieturvieta ir 1993. gadā dibinātā piensaimniecība “Simmo - Pavli”, kur saimnieko **Janek Magi**. No 2001. gada saimniecība ir bioloģiski sertificēta. Kūts, ko apskatījām uzbūvēta 2006. gadā 30 slaucamām govīm, bet pašreiz saimniecībā ir 100 slaucamās govīs. Pamatā audzē Igaunijas sarkano govju šķirni, kura ir uzlabota ar *Holšteinas sarkanraibo* šķirni. Vidējais izslaukums 7700 kg laktācijā. Slauc 2 reizes dienā slaukšanas zālē 2 x 8. Vidējais laktāciju skaitu skaits 3 – 4. Saimnieks atzīst, ka daudz smēlies pieredzi ASV, Zviedrijā un Somijā. Saimniecībā nodarbināti 5 darbinieki, un investīcijām tiek izmantota ES fondu nauda. Saim-

niecības finanšu grožus tur sieva, izmanto arī konsultantu pakalpojumus.

Apsaimnieko 600 ha zemes, no kuriem 150 ha audzē graudus. Agrāk graudus neaudzēja, bet pirkta. Tā kā pirkto graudu kvalitāte bija nevienmērīga, tad tika nolemts graudus audzēt pašiem, tāpēc iegādāta graudu kaltē un kombains. Šogad pirmo reizi tika pārdoti pārtikai bioloģiski audzēti rudzi. Graudu raža ir ap 3 t/ha.

Bioloģiski ražoto pienu pārdod vietējam piena pārstrādes uzņēmumam, kurš ražo mocarellas siera izejvielu, kuru tālāk eksportē uz Itāliju. Tuvākajos plānos ietilpst bioloģiski ražotā piena pasterizācija un fasašana 2 l iepakojumā, lai piegādātu veikalos visā Igaunijā. Pasterizēts bioloģiski ražotais

piens veikalos ir retums. Piens iepirkuma cena Sāremā salā ir 29 centi par litru, piemaksa par bioloģiski ražoto ir 4 centi. Vēl klāt nāk piemaksa par tauku un olbaltumvielu saturu pienā.

2017. gadā uzbūvēta betonēta 4000 m³ liela šķidrmēslu krātuve. Līdz šim saimniecībā jau bija betonēta pakaišu kūtsmēslu krātuve un pusšķidro kūtsmēslu glabātuve. Saimnieks par labākajiem uzskata šķidrmēslus. Tos uz laukiem izved ar 15 m³ lielu cisternu, kuru var piepildīt pusotras minūtes laikā. Visproblemātiskāk ir izkliegt pusšķidros kūtsmēslus. Lai tos tvirtnē samaisītu, izmantots ar traktora piedziņu darbināmu maisītāju. Kā ražošanai traucējošu faktoru saimnieks uzsvēr aizliegumu kūtsmēslu izkliegt pēc 20. septembra.

“Koljala OU”

Saimniecības “Koljala OU” saimnieks **Tonu Post** ir arī Igaunijas lauksaimniecības un tirdzniecības kameras viceprezidents. Saimniecībā jau 25 gadus nodarbojas ar

piena ražošanu un graudkopību. Slauc 850 govīs, kuras tur divās novietnēs, viena no tām – pārūvēta padomju laikā būvēta betona paneļu kūts. Šķiet, jaunā kūts ir pārdomāta līdz sīkumiem un ir ļoti komfortabla gan dzīvniekiem, gan

“Metsa Johani”

Bioloģiskā gaļas liellopu ģimenes saimniecība “Metsa Johani” saimnieko **Andrus** un **Lea Sepp**. Šai ģimenei saimniecība jau piederējusi kopš 1902. gada, kad to iegādājās saimnieka vectēvs. **Andrus** un **Lea** šeit saimnieko kopš 1993. gada. 1994. gadā iegādājās 12 *Herefordas* šķirnes telītes un vaislas bulli. Toreiz saimnieki domājuši, ka ar šādu dzīvnieku skaitu varēs dzīvot “cepurī kuldami”. Bet, lai gūtu regulārus ienākumus, 1997. gadā sāks audzēt cūkas. Gadā naboroja ap 200 cūku, un tā līdz 2004. gadam, kad šī nodarbe kļuva par smagu.

Tagad saimnieki audzē tikai *Herefordas* šķirnes liellopus, un kāda drauga ietekmē arī upes vēžus. Tas gan vairāk ir kā hobijs, nevis ienākumu avots. Pamatganāmpulkā ir 69 ziditājgovis un 2 vaislas buļļi. Govīm atnešanas tiek plānota no februāra beigām līdz aprīļa beigām. Govis atnešas kūti. Ataudzējamās teles lecina 14 – 15 mēnešus, kad tās ir sasniegušas vismaz 450 kg dzīvsvāru. Jaunlopus

15 – 18 mēnešos ar liemeņa svaru 250 kg realizē “Baltic Vianco” projektam. Apsaimnieko 290 ha zemes, no kuriem 150 ha tiek nomāti. Daļa no platības atrodas “Natura 2000” teritorijā. Ganības ir mitras, tāpēc grūti apsaimniekojamas. Ziemā liela daļa no teritorijas applūst, un tas esot kā pietekais gadalaiks dabā. Šis ir viens no iemesliem, kāpēc izvēlēti tieši

Herefordas šķirnes dzīvnieki. Lielo šķirņu lopus (piemēram, *Sarolē*, nav mēģināts audzēt tieši mitro ganību dēļ. Palielināt ganāmpulku neplāno, jo trūkst zemes. Algotu darbinieku saimniecībā nav. Visus darbus paveic saimnieks ar saimnieci. Pateicoties ES fondu atbalstam, ir iegādāta nepieciešamā tehnika un uzbūvēta puse no liellopu novietnes.

strādājošiem. Vidējais izslaukums augsts – 12 300 kg gadā no govīs, slauc 3 reizes dienā. Audzē *Holšteinas sarkanraibās* un *Holšteinas melnraibās* govīs. Nedaudz ir arī Igaunijas sarkanās šķirnes dzīvnieki. Saimniecība diena pārstrādei piegādā 27 t piena, no kura galvenokārt ražo sieru un sviestu. Piens cena pašreiz ir 28 centi par litru. Telītes ganāmpulka atražošanai neieperk, tās audzē pašī, prakse rāda, ka var “iepirkt” arī slimības. Teles izdevīgi pārdot, tāpēc sēklošanai izmanto šķiroto sēklu. Saimniecības attīstības plāns: sasniegt 1000 slaucamās govīs.

Apsaimnieko 2500 hektārus, 800 ha audzē graudus, no kuriem lielu daļu izmanto lopbarībai. Audzē miežus, kviešus, rudzus un rapšus. Saimnieki uzskatīti lopbarībai audzēt kukurūzi. Agrāk bija daudz mežacūku, un tās kukurūzu stipri bojāja.

Tagad ĀCM mežcūku skaitu ir samazinājis, un ir iespēja audzēt kukurūzu. Tā kā apkārtnē ir daudz mežu, tad lauki nav lieli. Lielākais lauks ir 43 ha, bet vidējais lauka lielums ir 8 ha. Ražība graudiem ir nedaudz virs 5 t/ha, bet rapšiem 3 – 4 t/ha. Saimniecībā nodarbināti 44 darbinieki.

Šķidrmēslus no novietnēm ar sūkņiem pārsūknē uz krātuvi, un no krātuves ved uz lauku. Krātuvē var uzglabāt 6000 m³ šķidrmēslus. Taču arī šīs apjoms ir par mazu, tādēļ pie laukiem uzbūvētas lagūnas, uz kurieni šķidrmēslus aizgādā ziemas laikā. Saimniecība iegādājusies jaudīgu pašgājēju šķidrmēslu vedēju. Krātuvē šķidrmēslu pievieno baktērijas un sērskābi, kura piesaista amonjaku. Saimnieks uzskata, ka pēc 10 gadiem govīs būs vairāk kā enerģijas nevis piena ražotājs.

Tagad ĀCM mežcūku skaitu ir samazinājis, un ir iespēja audzēt kukurūzu. Tā kā apkārtnē ir daudz mežu, tad lauki nav lieli. Lielākais lauks ir 43 ha, bet vidējais lauka lielums ir 8 ha. Ražība graudiem ir nedaudz virs 5 t/ha, bet rapšiem 3 – 4 t/ha. Saimniecībā nodarbināti 44 darbinieki.

Šķidrmēslus no novietnēm ar sūkņiem pārsūknē uz krātuvi, un no krātuves ved uz lauku. Krātuvē var uzglabāt 6000 m³ šķidrmēslus. Taču arī šīs apjoms ir par mazu, tādēļ pie laukiem uzbūvētas lagūnas, uz kurieni šķidrmēslus aizgādā ziemas laikā. Saimniecība iegādājusies jaudīgu pašgājēju šķidrmēslu vedēju. Krātuvē šķidrmēslu pievieno baktērijas un sērskābi, kura piesaista amonjaku. Saimnieks uzskata, ka pēc 10 gadiem govīs būs vairāk kā enerģijas nevis piena ražotājs.

Šķidrmēslus no novietnēm ar sūkņiem pārsūknē uz krātuvi, un no krātuves ved uz lauku. Krātuvē var uzglabāt 6000 m³ šķidrmēslus. Taču arī šīs apjoms ir par mazu, tādēļ pie laukiem uzbūvētas lagūnas, uz kurieni šķidrmēslus aizgādā ziemas laikā. Saimniecība iegādājusies jaudīgu pašgājēju šķidrmēslu vedēju. Krātuvē šķidrmēslu pievieno baktērijas un sērskābi, kura piesaista amonjaku. Saimnieks uzskata, ka pēc 10 gadiem govīs būs vairāk kā enerģijas nevis piena ražotājs.

Kūtsmēslus izkliež uz tām platībām, kur tiks atjaunoti zālāji. Izklieci veic rudenī, un cietmēslus iear.

Sagatavoja
Raimonds Jakovickis